

Stichting Reclame Code
t.a.v. College van Beroep
Postbus 75684
1070 AR Amsterdam

Martin Pikaart
PensioenOpStand
Postbus 607
3500 AP Utrecht

Onderwerp: beroepschrift inzake dossier 2012/00216A dd 5 april 2012

Utrecht, 18 april 2012

Geacht College van Beroep,

hierbij tekent PensioenOpStand beroep aan tegen het oordeel van de Reclame Code Commissie inzake de eerste klacht. Deze klacht luidt dat de uitspraak van de Pensioenfederatie "*er is meer geld in kas dan ooit*" misleidend is. De Commissie stelt vast dat de uitspraak feitelijk waar is en concludeert vervolgens echter abusievelijk dat die daarmee niet misleidend is. Wij blijven van mening dat deze uitspraak misleidend is en onderbouwen dat onderstaand.

De relevante artikelen van de Reclame Code zijn Artikel 8.1, 8.2 en 8.3.

Volgens Art 8.1 'moet worden gelet op de omstandigheden en de feitelijke context'.

Volgens Art 8.2 lid b is de reclame misleidend indien die 'voor de consument dubbelzinnige informatie bevat ten aanzien van bv de risico's van het product'.

Volgens Art. 8.3 lid c is de reclame misleidend indien essentiële informatie verborgen wordt gehouden.

Wij betogen dat de gewraakte uitspraak volgens deze drie artikelen als misleidend gekwalificeerd dient te worden.

De gewraakte uitspraak wordt voorafgegaan door de zin "*tijd om uit te leggen hoe het echt zit*". Om dan te stellen dat er meer geld in kas is dan ooit, suggereert aan de consument dat hij nu alle relevante informatie heeft, dat hij zich geen zorgen hoeft te maken en dat er geen risico's zijn. Daarbij stelt de Pensioenfederatie dat "*de verliezen eind 2010 meer dan goed zijn gemaakt*". Ook dat versterkt het gevoel dat alles wel goed komt.

De omstandigheden en de feitelijke context zijn, dat veel pensioenfondsen veel te weinig geld in kas hebben om hun nominale (=reeds gedane) toezeggingen na te komen. Daarnaast hebben bijna alle pensioenfondsen de ambitie om niet alleen de reeds gedane toezeggingen uit te betalen, maar daarbovenop nog deze uitkeringen te indexeren. Zie bijvoorbeeld de uitspraken van de heer Knot, president van DNB (toezichthouder op de pensioenfondsen), in het programma Nieuwsuur van 5 januari 2012¹: "*er is niet voldoende geld in kas. We zijn in 2008 een fase van herstel ingegaan, (...) maar er is nog steeds geen herstel*". Dat is de feitelijke context die erbij betrokken dient te worden.

Bovendien is het zeer de vraag of dit herstel überhaupt nog realistisch is. Zo stelt mevrouw Kellermann, directeur Pensioentoezicht bij de toezichthouder DNB, bijvoorbeeld²: "*het is zuur dat we deze kloof moeten dichten nu het te laat is.*"

1 http://www.youtube.com/watch?v=Ut-PfqGc_6w, circa vanaf minuut 8:30 tot minuut 14.

2 De grote Pensioenroof, KRO Reporter, november 2010. Zie <http://reporterinternational.kro.nl/seizoenen/reporter-2010/afleveringen/27-11-2010>

Mevrouw Kellermann stelt tevens in Buitenhof³ in een interview over de pensioenen: *“alle risico's liggen bij de jongeren”*. Het is duidelijk dat risico een wezenlijk onderdeel is van het pensioenproduct. De reclame van de Federatie noemt de risico's niet eens en is dus in strijd met artikelen 8.2 en 8.3.

Ook wetenschappers plaatsen de stelling *'dat er meer geld dan ooit in kas is'* in de context van tekorten die onherroepelijk leiden tot dramatische verlagingen. Recente berekeningen van hoogleraar Folpmers⁴ laten zien dat de waarde van het pensioen van jongeren tot wel 59 % kan dalen. Eerdere berekeningen⁵ van hoogleraar Kocken gaven al aan dat zonder ingrijpen dit percentage tot 100 % kan oplopen: *“Zelfs bij hoge rendementen is dan volledig wegzakken onontkoombaar, indien de gepensioneerden hun volle nominale rechten ook betaald blijven krijgen.”*

Dit is essentiële informatie voor jongere deelnemers. Immers, men heeft bepaalde verwachtingen van het pensioen en indien die verwachtingen vele tientallen procenten kunnen dalen, is dat essentiële informatie.

Daarmee schendt de Pensioenfederatie wederom artikel 8.3, door essentiële informatie verborgen te houden.

Ook de vorige president van DNB Wellink liet er geen misverstand over bestaan dat pensioenfondsen dit dienen te communiceren⁶: *“Fondsen moeten bovendien inzicht bieden in de manier waarop zij de risico's hebben verdeeld over de belanghebbenden.”* en hij vervolgt met: *“Transparantie in de financiële positie is daarbij een basisvereiste.”*

Het is feitelijk juist dat de pensioenfondsen over meer middelen beschikken dan ooit. Voor de beoordeling van de financiële gezondheid zijn echter niet alleen de bezittingen van pensioenfondsen relevant, maar ook hun verplichtingen, de pensioenen en pensioenaanspraken

Ook de Tweede Kamer acht dit van cruciaal belang. Zo leidde de genoemde uitzending van KRO Reporter tot maar liefst 37 Kamervragen⁷.

In vraag 3 vraagt de VVD fractie of de minister ook vindt, dat pro-actieve communicatie van cruciaal belang is. In vraag 3 stelt zij, dat in deze situatie vertrouwen van cruciaal belang is, en vervolgt met: *“Deelt de minister de opvatting dat te allen tijde het gehele verhaal verteld dient te worden? Bijvoorbeeld: het enkel vertellen dat het pensioenvermogen zo hoog is betekent niks, zeker niet omdat de verplichtingen ook nog nooit zo hoog zijn geweest. Dergelijke formuleringen zetten de pensioendeelnemers op het verkeerde been.”* (onderstreping MP).

In vraag 34 vraagt de GL fractie, of de minister maatregelen heeft getroffen om misleidende uitspraken te voorkomen?

Ook het antwoord van de minister op al deze vragen geeft aan, informatie vanuit de pensioensector eerlijk en duidelijk moet zijn, en over de risico's moet communiceren:

“Ik vind het belangrijk dat pensioenfondsen hun deelnemers tijdig en adequaat informeren over de ontwikkelingen van het fonds en dat zij open en eerlijk zijn over de risico's en onzekerheden die inherent zijn aan pensioenen. De kloof tussen de verwachtingen van deelnemers omtrent de waardevastheid van hun pensioen en het feitelijke voorwaardelijke karakter van de indexaties moet worden gedicht. Daarnaast is van belang dat de deelnemers bij de verwachtingen over hun pensioen rekening houden met de daaraan verbonden risico's, zoals de mogelijkheid dat het

3 Buitenhof, 11 april 2010. Zie <http://www.vpro.nl/programma/buitenhof/afleveringen/43255305/>.

4 Bijlage: 'Capgemini: pensioenakkoord volstaat niet', 6 april 2012, http://www.ipe.com/nederland/capgemini-pensioenakkoord-volstaat-niet_44928.php

5 Bijlage: Th. Kocken, Aandacht voor uitkeringsfase, IPN oktober/november 2010.

6 Bijlage: Speech president DNB Wellink, 25 april 2005, “Pensioen in beweging, Nederland in internationaal perspectief” p. 8 en 9.

7 Bijlage: Toekomst pensioenstelsel, verslag van een schriftelijk overleg 1 februari 2011, nr 32043.

pensioen langdurig niet wordt geïndexeerd of wordt gekort.

Daarnaast is van belang dat de deelnemers bij de verwachtingen over hun pensioen rekening houden met de daaraan verbonden risico's, zoals de mogelijkheid dat het pensioen langdurig niet wordt geïndexeerd of wordt gekort. De wijze waarop dit gebeurt is primair een zaak van de pensioenfondsen zelf. De AFM ziet erop toe dat pensioenfondsen hun deelnemers informeren conform de eisen van de Pensioenwet."

Echter: AFM heeft alleen zeer nauw omschreven wettelijke bevoegdheden inzake communicatie door pensioenfondsen, en heeft daarom in een eerder stadium deze zelfde klacht als ingediend bij de Stichting Reclame Code niet in behandeling kunnen nemen. De Pensioenfederatie is immers geen fonds, maar een lobby-orgaan. Zou de AFM het goedkeuren indien een pensioenfonds (in plaats van een lobby-orgaan) zijn deelnemers op deze wijze informeerde? Het antwoord is eenduidig en onmiskenbaar NEE. Zie alle bovenstaande uitingen.

Tenslotte wil nog even uw aandacht vragen voor het waarheidsgehalte van de gewraakte uitspraak zelf. Die uitspraak is nogal vaag.

We moeten er kennelijk van uit gaan dat het hier het totale vermogen van alle Nederlandse pensioenfondsen samen betreft. Dit geldt echter niet voor elk pensioenfonds afzonderlijk. Zo heeft bijvoorbeeld het pensioenfonds van Unilever zijn vermogen zien dalen van 3.987 miljoen euro eind 2007⁸ tot 3.564 miljoen euro eind 2010⁹. Dit fonds heeft dus in elk geval niet *'meer geld in kas dan ooit'*.

Bovendien suggereert de uitspraak dat er meer geld in kas is dan ooit, dat dit op de een of andere manier ook goed uit zou pakken voor de deelnemers. Die conclusie kan niet getrokken worden. Bij sommige pensioenfondsen is het aantal aangesloten werkgevers en daarmee het aantal aangesloten deelnemers toegenomen, zoals bijvoorbeeld bij een van de grootste pensioenfondsen, PMT¹⁰ of bij PNO Media¹¹. De vermogensgroei is dan deels toe te schrijven aan de groei van het aantal deelnemers.

Wij dringen er dan ook nogmaals op aan dat het College van Beroep de uitspraak *'er is meer geld in kas dan ooit'* betitelt als misleidend en de Pensioenfederatie maant deze reclame te staken.

Gaarne tot nadere toelichting bereid,

namens PensioenOpStand,

Martin Pikaart

voorzitter Alternatief voor Vakbond

⁸ Zie Bijlage, p. 12 van het Jaarbericht Unilever pensioenfonds 2007.

⁹ Zie Bijlage, p. 3 van het Jaarbericht Unilever pensioenfonds 2010.

¹⁰ Zie Bijlage, p. 10 van het Jaarverslag 2010 van PMT.

¹¹ Zie Bijlage, p. 3 van het Jaarverslag 2010 van PNO Media.